

Varhaiskasvatus keväällä 2021 viikko 7

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Tausta ja aiheet

Tausta

Aluehallintovirastot ja Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat keränneet viikolla 7 Covid19 -tilanteeseen liittyen ajantasatietoa suomalaisilta varhaiskasvatuksen järjestäjiltä kahdella erillisellä kyselyllä.

- Varhaiskasvatuksen järjestämistä koskevaan kyselyyn vastasi 232 kuntaa (vastaus % 79,2) ja 187 (vastaus % tietoa ei saatavilla) yksityistä päiväkotij- ja esiopetusta tuottavaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa.

Kunnat vastasivat omana toimintana järjestämäänsä varhaiskasvatusta koskien (kunnallinen varhaiskasvatus) ja yksityiset palveluntuottajat omaa päiväkotitoimintaansa koskien (yksityinen varhaiskasvatus).

Kyselyn otosta voidaan kokonaisuutena pitää edustavana.

Tulokset esitetään tässä infodiasarjassa

- valtakunnallisina ja alueellisina jakamatietoina
  - koskien kaikkia vastaajia yhteensä (kunnallinen & yksityinen varhaiskasvatus)
- kyselyn avoimista kohdista tehtyinä sisällönanalyysin kuvauksina, jotka täydentävät jakaumatietoa.

Aiheet viikolla 7

- **Poissaolot**
  - Arvio varhaiskasvatuksen
    - Poissaolojen määrästä verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
    - Varhaiskasvatuksessa vietetty aika (kesto) verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
    - Esiin nousevat erityiset asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt COVID19:sta johtuen
- **COVID19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen**
  - Lukumäärä
  - Syyt

POISSAOLOT

“

**Noin joka kolmas
vastaaja arvioi
poissaolojen olevan
pidempiä kuin
aiemmin vastaavana
ajankohtana**

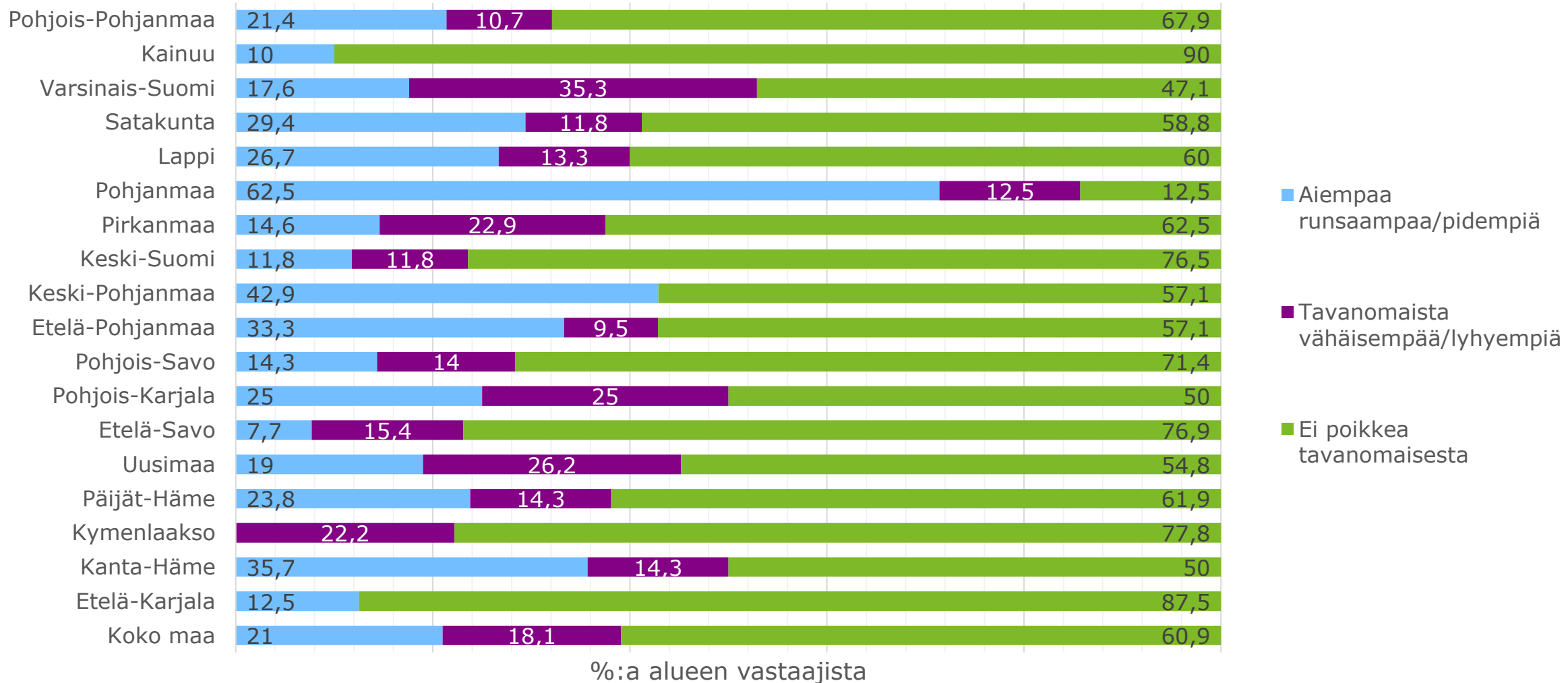

Aluehallintovirasto

Poissaolot keväällä 2021

- Vastaajista enemmistö (60,9%) arvioi vastausajankohdan 16.2. poissaolojen määrän vastaavan tavanomaista, kun vastausajankohtaa verrataan samaan toimintavuoden aikaan ennen koronaepidemiaa.
  - Maakuntatasolla tarkastellen poissaolojen runsautta koskevien arvioiden jakaumissa erottuvat Varsinais-Suomi ja Pohjanmaa, joissa vastaavien arvioiden osuus on alle 50% alueen vastaajista. Pohjanmaalla valtaosa vastaajista (62,5%) arvioi poissaolojen määrän olevan aineempaa runsaampi.
- 28,2% kaikista vastaajista arvioi poissaolojen kestävän tavanomaista pidempään, kun vastausajankohtaa verrataan samaan toimintavuoden aikaan ennen koronaepidemiaa.
- 9,1% kaikista vastaajista arvioi poissaolojen kestävän tavanomaista lyhyemmän ajan.

Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa, %:a alueen vastaajista - kaavio .

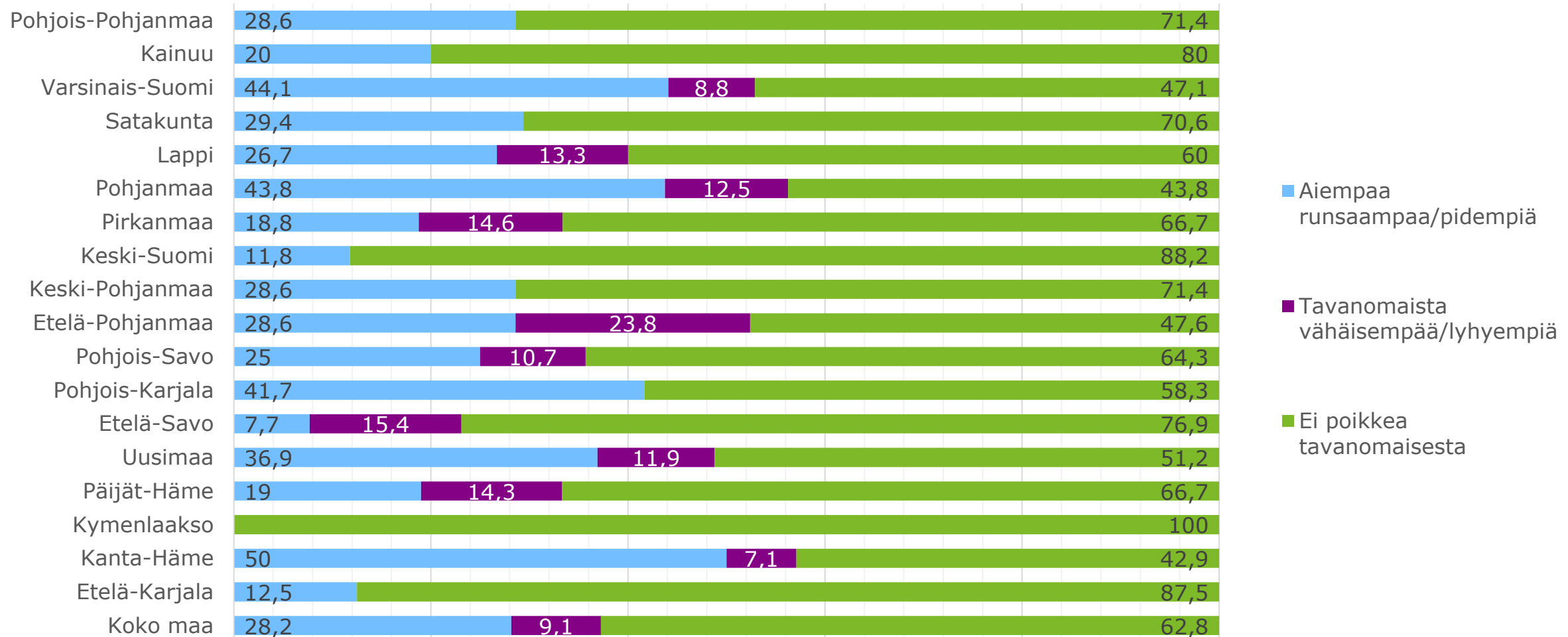

Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä 16.2.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista – arvotaulukko

	Aiempaa runsaampaa/pidempiä	Tavanomaista vähäisempää/lyhyempiä	Ei poikkeaa tavanomaisesta
Koko maa	21,0	18,1	60,9
Etelä-Karjala	12,5	-	87,5
Kanta-Häme	35,7	14,3	50,0
Kymenlaakso	-	22,2	77,8
Päijät-Häme	23,8	14,3	61,9
Uusimaa	19,0	26,2	54,8
Etelä-Savo	7,7	15,4	76,9
Pohjois-Karjala	25,0	25,0	50,0
Pohjois-Savo	14,3	14	71,4
Etelä-Pohjanmaa	33,3	9,5	57,1
Keski-Pohjanmaa	42,9	-	57,1
Keski-Suomi	11,8	11,8	76,5
Pirkanmaa	14,6	22,9	62,5
Pohjanmaa	62,5	12,5	12,5
Lappi	26,7	13,3	60,0
Satakunta	29,4	11,8	58,8
Varsinais-Suomi	17,6	35,3	47,1
Kainuu	10	-	90,0
Pohjois-Pohjanmaa	21,4	10,7	67,9

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto 16.2.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista - kaavio

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto 16.2.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista – arvotaulukko

	Aiempaa runsaampaa/pidempiä	Tavanomaista vähäisempää/lyhyempiä	Ei poikkeaa tavanomaisesta
Koko maa	28,2	9,1	62,8
Etelä-Karjala	12,5	-	87,5
Kanta-Häme	50,0	7,1	42,9
Kymenlaakso	-	-	100
Päijät-Häme	19,0	14,3	66,7
Uusimaa	36,9	11,9	51,2
Etelä-Savo	7,7	15,4	76,9
Pohjois-Karjala	41,7	-	58,3
Pohjois-Savo	25,0	10,7	64,3
Etelä-Pohjanmaa	28,6	23,8	47,6
Keski-Pohjanmaa	28,6	-	71,4
Keski-Suomi	11,8	-	88,2
Pirkanmaa	18,8	14,6	66,7
Pohjanmaa	43,8	12,5	43,8
Lappi	26,7	13,3	60,0
Satakunta	29,4	-	70,6
Varsinais-Suomi	44,1	8,8	47,1
Kainuu	20,0	-	80,0
Pohjois-Pohjanmaa	28,6	-	71,4

“

**Varhais-
kasvatuksessa
vietetty aika
tavanomaisella
tasolla lähes
kaikkialla**

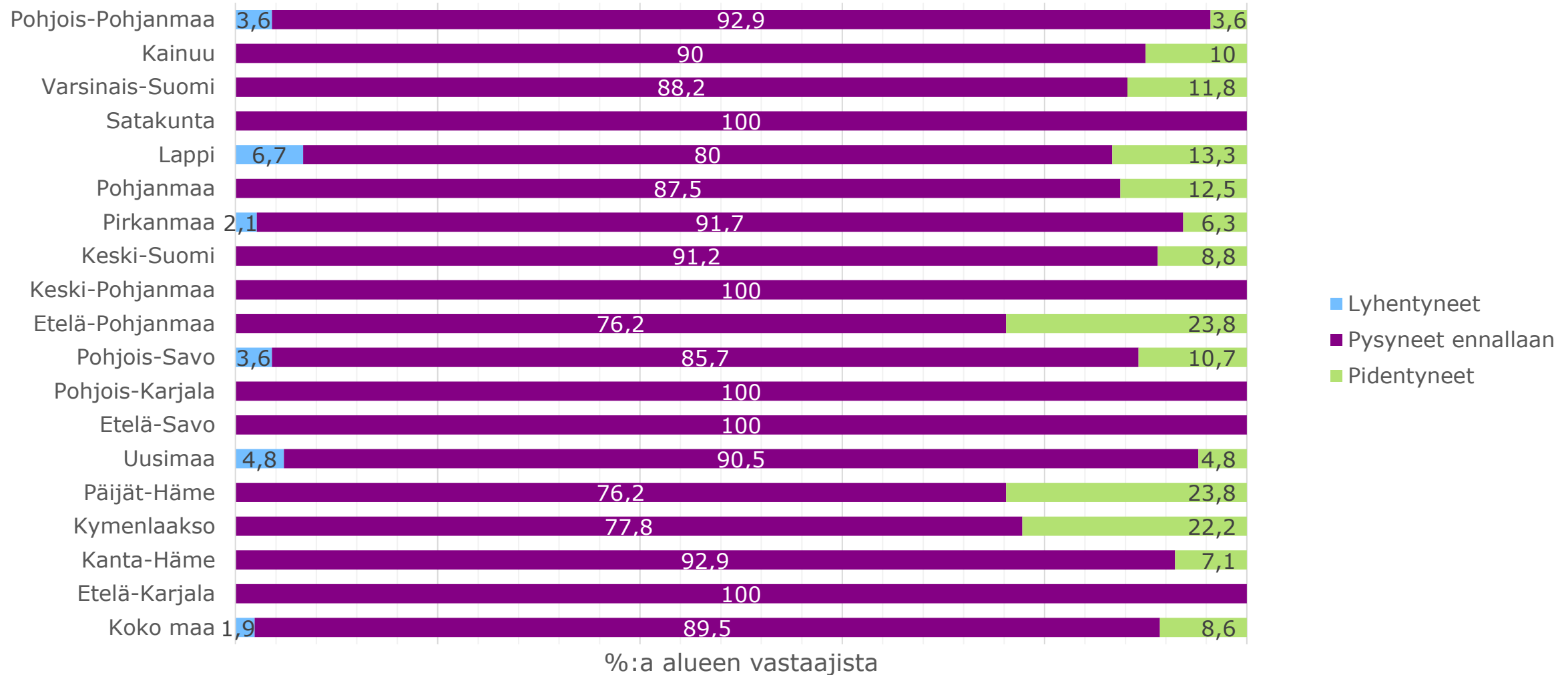

Aluehallintovirasto

Varhaiskasvatuksessa vietetty aika verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa

- 89,5% vastaajista arvioi varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan pysyneen ennallaan verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
- Vastaajista 8,6% arvioi varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan pidentyneen
- Arvioissa on kauttaaltaan alueellista vaihtelua
  - Maakuntatasolla tarkastellen arvion "Pidentyneet" jättäneiden vastaajien osuus vaihteli 0% ja 23,8% välillä.
  - Eniten arvioita (> 20%) varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan pidentymisestä jätettiin Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä ja Etelä-Pohjanmaalla.

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa, vastauksien osuus prosentteina alueen vastaajista -kaavio

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia – arvotaulukko, %:a alueen vastaajista

	Lyhentyneet	Pysyneet ennallaan	Pidentyneet
Koko maa	1,9	89,5	8,6
Etelä-Karjala	-	100	-
Kanta-Häme	-	92,9	7,1
Kymenlaakso	-	77,8	22,2
Päijät-Häme	-	76,2	23,8
Uusimaa	4,8	90,5	4,8
Etelä-Savo	-	100	-
Pohjois-Karjala	-	100	-
Pohjois-Savo	3,6	85,7	10,7
Etelä-Pohjanmaa	-	76,2	23,8
Keski-Pohjanmaa	-	100	-
Keski-Suomi	-	91,2	8,8
Pirkanmaa	2,1	91,7	6,3
Pohjanmaa	-	87,5	12,5
Lappi	6,7	80	13,3
Satakunta	-	100	-
Varsinais-Suomi	-	88,2	11,8
Kainuu	-	90,0	10,0
Pohjois-Pohjanmaa	3,6	92,9	3,6

“

**Lasten
kotiin
jäämisen
syyt
moninaisia**

Aluehallintovirasto

Asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt Covid19:sta johtuen aikavälillä 20.1.-16.2.2021?

- Useissa vastauksissa todetaan, että etätyö on mahdollistanut lasten kotiin jäämistä.
- Osa huomioista kiinnittyi monilapsisiin perheisiin, joissa joku sisaruksista oli pois koulusta tai varhaiskasvatuksesta. Tällöin myös perheen muut lapset pidettiin kotona. Kotona saattoi myös olla äiti äitiyslomalla vauvan kanssa.
- Mikäli perheeseen tai lähipiiriin kuului riskiryhmään kuuluva henkilö, lapsi pidettiin herkemmin kotona.
- Alle 3-vuotiaiden kotiin jääminen aiempaa herkemmin mainittiin vastauksissa.

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle.

Syitä lasten kotona olemiselle

- Kotihoidossa oleva pienempi sisarus
- Etätyö, etäopiskelu, lomautus
- Vanhemman, lapsen tai muun perheenjäsenen kuuluminen riskiryhmään
- Perheen korona-altistus
- Karanteeni
- Työperäinen maahanmuutto → työpaikan karanteeni
- Yksittäisissä vastauksissa nostettiin esiin myös perheen huolestuminen koronasta.

"Nyt on omat yksiköt auki, eikä päiväkotuja yhdistellä, sen takia arvatenkin vanhemmat tuovat enemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana lapsia hoitoon."

"Jos toinen vanhemmista on kotona, on lapsi useammin poissa varhaiskasvatuksesta. Koska lapsen ei tarvitse olla hoidossa molempien vanhempien työssäkäynnin takia, lapsia pidetään herkemmin kotona."

"Tukea tarvitsevia lapsia (pitkäaikaissairaat lapset) hieman vähemmän varhaiskasvatuksessa, alle 3-vuotiailla poissaolojen määrä jonkin verran suurempi."

Aluehallintovirasto

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle.

- Vastaajat nostivat esiin erityisesti myös maahanmuuttaja- ja monikulttuuristaustaiset perheet. *”Ulkomaalaistaustaiset tuntuvat olevan nyt varovaisempia.”*
- Muutama vastaaja toteaa myös lasten poissaolojen ja kotiin jäämisen lisääntyneen perheissä, joissa on pitkäaikaissairaita lapsia.
- Muutama maininta siitä, että huoltaja toimi terveydenhoitoalalla tai opetuslalla.
- Lasten tai perheiden karanteeni mainittiin monessakin vastauksessa.
- Työttömyys on myös aiheuttanut lasten kotiin jäämistä.
- Toisaalta osa lapsista on palannut varhaiskasvatukseen oltuaan pois.

SULKEMISET

“

**Päiväkotien
sulkeminen
erittäin
harvinaista**

Aluehallintovirasto

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen

- Suljettujen päiväkotiyksiköiden määrä oli vain hieman suurempi kuin tammikuussa.
- Päiväkotiyksiköjä jouduttu sulkemaan edelleen erittäin vähän.
  - 4,1% kaikista vastaajista ilmoitti yksiköiden sulkemisesta aikavälillä 19.1.-16.2.2021
- Sulkemisiin liittyviä avoimia kommentteja esitettiin melko vähän tai ne koskivat avointa päiväkotii- tai kerhotoimintaa.
- Altistumattomat lapset siirtyneet yleensä toisiin ryhmiin/yksiköihin ns. varahoitoon.

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen, %:a alueen vastaajista – kaavio

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen - arvotaulukko

	Ei	Kyllä
Koko maa	95,9	4,1
Etelä-Karjala	100	-
Kanta-Häme	100	-
Kymenlaakso	100	-
Päijät-Häme	100	-
Uusimaa	92,9	7,1
Etelä-Savo	100	-
Pohjois-Karjala	100	-
Pohjois-Savo	100	-
Etelä-Pohjanmaa	100	-
Keski-Pohjanmaa	100	-
Keski-Suomi	100	-
Pirkanmaa	95,8	4,2
Pohjanmaa	81,3	18,8
Lappi	93,3	6,7
Satakunta	94,1	5,9
Varsinais-Suomi	88,2	11,8
Kainuu	100	-
Pohjois-Pohjanmaa	100	-

“

Vastauksissa ei tuotu selkeästi esille varautumissuunnitelmien olemassaoloa

Aluehallintovirasto

Miten varhaiskasvatus järjestetään/järjestettäisiin tilanteessa, jossa ryhmä tai päiväkoti on suljettu?

- *“Yksittäisille, ei altistuneille lapsille järjestetään varahoito muissa ryhmissä.”*
- *“Tapauskohtaisesti ratkaistaan.”*
- *“Esiopetus kuuluu kunnassamme perusopetukseen ja se oli etäopetuksessa 1.-12.2.2021 (17 lasta).”*
- *“Varautuminen, jos hoitopaikka meni kiinni: altistumisten tilanne määrää melko paljon toimintoja. Jos ryhmän/yksikön aikuisia ja lapsia altistuu, niin hoitoon ja töihin jääviä lapsia sekä aikuisia yhdistellään. Tarpeen mukaan varahoitopaikkoja selvitetään muista yksiköistä ja perhepäivähoidosta. Pahin skenaario on se, että kasvattajat ovat poissa, mutta lapset hoidossa. Tähän tilanteeseen tulisi vastata vakituisilla kiertävillä hoitajillamme, ulkopuolisilla sijaisilla, esimiehiä ryhmiin. Lisäksi olemme laatineet varautuissuunnitelmaa ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa, joten sieltä saattaisi saada myös vähän lisätyövoimaa. Valmiita lisätiloja ei ole missään, mutta oletettavaa on, että tilat ovat käytössä, kunhan löydämme sinne työntekijät.”*

MUUT HUOMIOT

Muita huomioita 1:

Poissaoloihin liittyvää

- Poissaolot lisääntyneet johtuen tavallisista kausiflunssista → lapsi jätetään herkemmin kotiin sairastamaan.
- Toisaalta negatiivisen koronatestin jälkeen lapsi oltaisiin tuomassa varhaiskasvatukseen oireellisena.
- Osa poissaoloista pitkittyy, koska koronatestituloksen odottelun johdosta täsmälääkitystä todelliseen sairauteen ei heti anneta (lisätieto puhelimitse).

"Poissaolot pidempiä johtuen karanteenien kestojen pidentymisestä. Myös tavanomaiset flunssat sairastetaan kotona pidempään eli terveeksi asti, kun aiemmin on saatettu tuoda lapsi takaisin varhaiskasvatukseen myös lieväoireisena flunssan ohimenvaiheessa."

"Lasten poissaolot ovat toisaalta osin lisääntyneet, koska pienenkin oireen (nuha, vatsaoireet) ollaan pois. Toisaalta taas ns. normaali flunssakierre (tarttuu oireisista aina toisiin jne.) on vähäisempää, kun lapset ovat pois vähäoireisena eli eivät tartuta niin paljon toisia. Kokonaisuutena siis sairauspoissaolot kutakuinkin ennallaan."

"Joidenkin lasten hoitotuntien määrä/kk on vähentynyt, emme varmasti tiedä johtuuko Covid 19 tilanteesta."

"Lasten lomapäivät tai vapaapäivät ovat lähes tyystin loppuneet sekä lasten hoitopäivät ovat kaikilla pidentyneet, riippumatta siitä että tekevätkö vanhemmat etätöitä. Lapsilla ei myöskään ole juurikaan sairauspoissaoloja."

Muita huomioita 2: Henkilökuntaan liittyvää

- Paikoin henkilökuntaa siirrellään jopa eri toimialojen välillä tilanteista riippuen.
- Epävarmuus ja rajoitukset vaikuttavat yhteishenkeen ja varhaiskasvatuksen kehittämiseen sekä yhteistyöhön muiden tahojen kanssa.
- Useissa vastauksissa sekä lasten että henkilöstön sairastavuuden todettiin kuitenkin myös vähentyneen. Toisaalta vähäisetkin oireet aiheuttivat töistä poissaolon.
- Perhepäivähoidon tilanteet tuotiin esille muutamassa vastauksessa: varahoitojärjestelyt jos hoitaja pois tai jos hoitajan kotona altistuminen.

"Kasvatusvastuullisten työntekijöiden saatavuus on edelleen heikkoa x kaupungissa ja siitä syystä vakituinen henkilöstö joutuu liikkumaan paljon työviikon aikana."

"Varhaiskasvatuksen esimiehiltä tulee viestiä, että yksikön yhteisöllisyys kärsii, kun henkilökunta ei voi kokousta/kahvitella yhdessä, vaikuttaa kehittämistyöhön. Yhteistyö/yhdessäolo oman paritiimin ulkopuolella on vähentynyt."

"Covi-19 on vaikuttanut merkittävästi monialaiseen yhteistyöhön mm. lasten tuen tarpeisiin liittyen."

"Yhdelle perhepäivähoitajalle ryhmänsä kanssa jouduimme järjestämään väliaikaiset tilat toimintaan, kun perhepäivähoitajan puoliso oli asetettu karanteeniin ja hoitaja ei voinut lapsia kotiinsa ottaa. Yhdelle hoitajalle tämä onnistui, mutta jos tapauksia olisi useampia samaan aikaan, olisi toiminnan järjestäminen todella haasteellista."

"Varhaiskasvatuksen henkilökuntaa on ollut sotessa 7.12.20 alkaen ja nyt helmikuusta alkaen myös lisäresurssina koronarokotuksissa. Vaka-henkilökunnalla on ollut myös soten varallaoloa jouluhelmikuun ajalla."

"Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen henkilökuntaa on myös ollut varhaiskasvatuksessa töissä, kun ko. yksiköitä on suljettu."

Muita huomioita 3:

Varhaiskasvatuksen johtajien työmäärän lisääntyminen tuli joissakin avoimissa vastauksissa esille.

Tilanteet myös vaihtelevat nopeastikin ja ovat kunnittain hyvinkin erilaisia: joissakin kunnissa lapsia on jäänyt pois varhaiskasvatuksesta, toisissa kunnissa hakemuksia on tullut normaalia enemmän.

Varhaiskasvatushenkilöstön toivottiin olevan rokotusjonon alkupäässä.

”Elokuusta 2020 – helmikuuhun -21 on päiväkodissa ollut paljon sijaisjärjestelyjä ja henkilökunnan työvuorojen vaihtoja. Päiväkodin johtajan tulee olla hyvin tavoitettavissa, tarpeen tullen myös vapaa-aikana. Perheitä on tiedotettu koronaan liittyvistä käytännöistä ja mm. maskisuosituksia peräänkuulutettu, että on saatu huoltajat niitä tulo- ja hakutilanteissa käyttämään.”

”Huoltajilta väsymystä tilanteeseen, osa kovin huolissaan että ei voi tuoda nuhaista lasta varhaiskasvatukseen ja työpaineet kasvavat. Osa huoltajista taas väsynyt että puolikuntoisia tuodaan päiväkotiin ja taas oma lapsi on uudelleen kipeänä. Myös puolikuntoisen lapset haastavat henkilöstöä, pienilläkin oireilla pois ja sijaisten saannissa haasteita ainakin X:ssa. Esimiehiä ryhmissä töissä ja hallinnon väkeä yksittäisinä päivänä.”

Muita huomioita 4:

Sekä henkilökunnan että huoltajien koronaväsytys näkyy vastauksissa.

Korona vaikuttaa monella tasolla: perheet, henkilökunta, talous, suunnitelmallisuus ja jatkuva "valmiustilassa" oleminen. Tarvitaan valmius toimia, kun tarve vaatii, mutta myös jo sovituista asioista pitää tehdä uudet suunnitelmat: henkilökunnan vuosilomien pitäminen yhtenä esimerkkinä.

"Lasten hoitoajat ovat todella pidentyneet vaikka luulisi asian olevan päinvastoin koska paljon tehdään kotona etätöitä eikä vanhemmilta kulu aikaa työmatkoihin täältä X:n perukoilta. Taitaa vanhemmat ottaa aikaa itselleen näin ja käyttää etätöiden kaikki mahdollisuudet parhaakseen! Sillä aikaa kun me päivähoitossa paahdamme ilman sijaisia!!"

"Tavoitteena, että altistumisen tilanteessa koko päiväkotia ei suljeta, vaan yksittäiset ryhmät voidaan sulkea."

"Jämfört med förra året så har vi inte haft magsjuka epidemi ."

"Nyt kun muut harrastustoiminnat ovat pitkälti suljettuina tai vanhemmat ei lapsiaan niihin nyt vie, ovat päiväkotipäivät ennemminkin pidentyneet kuin lyhentyneet Korona- talven aikana."

“

**Lapsilla on
tänä vuonna ollut
upeat puitteet
nauttia kunnon
talvesta ja
talviliikunnasta!**

Aluehallintovirasto

Positiivisiakin vaikutuksia löydettävissä

- Hygieniaohjeistusten noudattamisella on nähty olevan positiivista vaikutusta.
- Lapset ovat **terveempiä** ja sairastuessaan pidempiä aikoja pois.

“Lasten hiihtolomia on meille ilmoitettu tälle keväälle sama määrä kuin muinakin vuosina.”

“Asiakkaat antaneet palautetta päiväkodille sen hyvästä korona-ajan hoidosta.”

“Ei mitään flunssaa, sairauksia... Jotain iloakin siis koronasta.”

